

Méltónak lenni az Oltáriszentség vételére: Általános elvek

A Kongregáció 2004-ben kiadott, ma is aktuális memorandumának magyar fordítása.

Az alábbi memorandumot Joseph Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusa az amerikai Theodore E. McCarrick bíborosnak, Washington D.C. akkori érsekének küldte, aki az amerikai püspöki kar nevében az abortuszt és/vagy eutanáziát támogató politikusok áldoztathatóságáról érdeklődött a Hittani Kongregációnál.

A memorandum nyilvános közlése 2004. júliusának első hetében történt meg, kevesebb, mint egy évvel azelőtt, hogy Joseph Ratzinger bíborost (a későbbi XVI. Benedeket) az Egyház pápájává választották.

Ha figyelmesen elolvassuk, a memorandum sűrítve tárja elénk az Egyház számos olyan tanítását és gyakorlatát, amelyeket a mai napig (vagy ma újra) támadások érik.

Világossá teszi például,

- hogy az áldoztatóknak meg kell tagadnia az Oltáriszentség kiszolgáltatását az abortuszt vagy eutanáziát támogató katolikus politikusoktól (és az elvált és újrահázasodott katolikus személyektől is);
- hogy az Oltáriszentség megvonása nem szankció vagy büntetés, vele az áldoztató nem az áldozni kívánó szubjektív bűnösségéről ítél, hanem a nyilvános, objektív állapotára reagál; hogy minden katolikusnak kötelessége megtagadnia az engedelmességet az abortuszt vagy eutanáziát engedélyező törvényekkel szemben, még ha ez jogi következményekkel is jár;
- hogy egy katolikus nem szavazhat egy politikai jelöltre azért, mert az illető megengedő az abortuszokkal és/vagy eutanáziával szemben;
- hogy egy katolikus egy az abortuszokkal és/vagy eutanáziával szemben megengedő jelöltre más okokból is csak akkor szavazhat, ha azok az okok „arányosak” (kellően súlyosak);
- hogy a katolikusok között a halálbüntetésről és háborúskodásról lehetséges a vélemények különbözősége, akár még a pápa véleményével szemben is.

Mélységeket érint az is, amikor a Kongregáció azt írja: a szentáldozáshoz az arra vágyóknak mindenekelőtt (még a saját bűnösségük megítélése előtt!) azt kell megvizsgálniuk, hogy teljes egységben vannak-e a Katolikus Egyházal. Olyan aktuális hitvitákban igazít ez el minket, mint a Szent X. Piusz Papi Testvérület (SSPX) eucharisztikus ünneplésében való részvétel helyessége, vagy a katolikus-protestáns vegyesházasságokban a nemkatolikus fél áldoztathatósága pusztán a katolikus házastárssal való életközösségére hivatkozva.

Tekintettel a mai egyházi realitásokra, a memorandum még egy további dilemmát felvet. Miközben az Egyházi Törvénykönyv 230. kánonja (3§) és 910. kánonja világossá teszik, hogy az áldoztatást világiak csakis rendkívüli módon, a szolgálatra rendelt egyházi személyek hiányában végezhetik, Magyarországon is létező visszaélés, hogy egyes templomokban az áldoztatást rendes körülmények között is világiakra bízják. Adódik tehát a kérdés: a megbízott világi áldoztatók a gyakorlatban vajon hogyan és mennyire tudják teljesíteni az e memorandumban is kifejtett áldoztatói feladatokat, beleértve annak súlyos kötelességét, hogy a méltatlan személyek felé (ld. a 915. kánont és e memorandumot) az Oltáriszentség kiszolgáltatását megtagadják?

A memorandum angol nyelvű változata, amelyből a fordításunk is készült, az EWTN oldalán olvasható.

Méltónak lenni az Oltáriszentség vételére: Általános elvek **Joseph Ratzinger bíboros, prefektus, Hittani Kongregáció**

1. A szentáldozáshoz járulás tudatos döntés kell, hogy legyen, amit az adott személy a méltó voltára vonatkozó megfontolt ítéletre alapoz, az Egyház objektív kritériumainak megfelelően, olyan kérdéseket feltéve, mint: „Teljes egységben vagyok a katolikus egyházal? Elkövettem

halálos bünt? Vontam magamra olyan büntetést (pl. kiközösítést, eltiltást), ami megakadályoz abban, hogy az Oltáriszentségben részesüljek? Felkészítettem magamat legalább egyórányi böjttel?”. Annak gyakorlata, hogy bárki különbségtétel nélkül szentáldozáshoz járulhat, pusztán a szentmisén való jelentlétéből adódóan, visszaélés, amit korrigálni kell (vö. „Redemptoris Sacramentum” instrukció, n. 81, 83)

2. Az Egyház azt tanítja, hogy az abortusz és az eutanázia halálos bűnök. Az *Evangelium Vitae* enciklika, azokra a bírói döntésekre vagy polgári törvényekre utalva, amelyek abortuszt vagy eutanáziát engedélyeznek vagy támogatnak, kijelenti, hogy „azzal a súlyos kötelezettséggel járnak, hogy lelkiismereti alapon szembe kell szegülni velük. [...] Ezért egy természete szerint igazságtalan törvénynek, mint amilyen egy abortuszt vagy eutanáziát engedélyező törvény, sohasem szabad engedelmessé válni, vagy 'részt venni egy ilyen törvényt támogató kampányban, vagy rászavazni.” (n. 73). A keresztények „súlyos lelkiismereti kötelezettséggel arra hivatottak, hogy ne működjenek együtt olyan cselekményekben, melyek – bár a polgári törvény engedélyezi – ellenkeznek Isten törvényével. Erkölcsileg ugyanis soha nem szabad tudva és akarva együttműködni a rosszal. [...] Az ilyen együttműködés soha nem igazolható sem a másik szabadságának tiszteletbentartásával, sem arra való hivatkozással, hogy a polgári törvény engedélyezi és megkívánja” (n. 74).

3. Nem minden erkölcsi kérdés bír ugyanakkora erkölcsi súllyal, mint az abortusz és az eutanázia. Ha például egy katolikus ellenkezik a Szentatyával a halálbüntetés alkalmazásában vagy egy hadviselésről szóló döntésben, emiatt nem válna méltatlanná arra, hogy szentáldozáshoz járuljon. Jóllehet az Egyház buzdítja a polgári hatóságokat arra, hogy a békét, és ne a háborút keressék, valamint hogy megfontoltságot és irgalmasságot gyakoroljanak a bűnelkövetőkkel szembeni büntetések kiszabásában, azért továbbra is megengedhető fegyvert fogni egy agresszor megfékezésére, vagy halálbüntetést alkalmazni. A háborúskodásról és a halálbüntetés alkalmazásáról lehetséges a vélemények legitim sokszínűsége a katolikusok között, ez azonban nincs így az abortusz és az eutanázia tekintetében.

4. Egy egyénnek a szentáldozáshoz járulással kapcsolatos méltóságára vonatkozó ítéletétől függetlenül is, az Oltáriszentség kiszolgáltatója olyan helyzetben találhatja magát, amikor vissza kell utasítania az Oltáriszentség kiszolgáltatását olyasvalakinek, aki nyilvános kiközösítés vagy nyilvános eltiltás alatt van, vagy aki nyilvánvaló, súlyos bűnben makacsul kitart. (vö. 915. kán.)

5. Az abortusz vagy eutanázia halálos bűneit véve, ha egy személy formális együttműködése nyilvánvalóvá válik (katolikus politikusok esetén ezt úgy érteve, hogy az illető következetesen abortuszt és eutanáziát megengedő törvényekért kampányol és azokra szavaz), úgy a lelkipásztornak találkoznia kell vele, felvilágosítva őt az Egyház tanításáról, tájékoztatva őt arról, hogy nem járulhat szentáldozáshoz mindaddig, amíg a bűn objektív állapotának véget nem vet, és figyelmeztetve őt arra, hogy ellenkező esetben megvonják tőle az Oltáriszentséget.

6. Ha „ezek az elővigyázatosságból tett intézkedések nem érték el a hatásukat, vagy ha nem volt rájuk lehetőség”, és a kérdéses személy makacs kitartással továbbra is szentáldozáshoz járul, „az Oltáriszentség kiszolgáltatójának meg kell tagadnia a kiszolgáltatást” (vö. a Törvényszövegek Pápai Tanácsának „Szentáldozás és az elvált, újraraházasodott katolikusok” deklarációja [2002], n. 3-4). Ez a döntés tulajdonképpen nem szankció vagy büntetés. Az Oltáriszentség kiszolgáltatója ezzel nem alkot ítéletet a személy szubjektív bűnösségéről, hanem ehelyett az illetőnek a szentáldozással kapcsolatos, a bűn objektív állapotából fakadó nyilvános méltatlanságára reagál.

[N.B.: Egy katolikus személy bűnös lenne a rosszal való formális együttműködésben, és ezáltal méltatlanná válna a szentáldozáshoz járulásra, ha szándékosan azért szavazna egy jelöltre, mert a jelölt megengedő az abortusszal és/vagy eutanáziával szemben. Ha a katolikus személy nem osztja a jelölt abortuszt és/vagy eutanáziát támogató álláspontját, hanem a

jelöltre más okokból szavaz, az közvetett materiális együttműködésnek számít, ami arányos okokból megengedhető.]